

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Г.в.о. декана юридичного
факультету

Надія
МОСКАЛЮК
“ 31 ” 2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з
науково-педагогічної роботи

Віктор
ОСЕРОВИХОВ
“ 31 ” 2023

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

**“ІСТОРІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
УКРАЇНИ”**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 Цивільна безпека

Спеціальність — 262 “Правоохоронна діяльність”

Освітньо-професійна програма – Економічна безпека та фінансові
розслідування

Кафедра теорії та історії держави і права

Форма навчання/ факультет	Курс	Семестр	Лекції	Практ.	ІРС	Тре- нінг, КПІ 3	СРС	Разом	Залік
Денна	1	1	32	14	3	6	95	150	екзамен, 1

Тернопіль: ЗУНУ, 2023

31.08.2023
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 26 «Цивільна безпека», спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол № 10 від 23.06.2023 р.

Робочу програму склав доцент кафедри теорії та історії і права, к.і.н. Василь УХАЧ

Робоча програма затверджена на засіданні теорії та історії і прав, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

В.о. завідувач кафедри
теорії та історії держави
і права д.ю.н., доц.

Наталія ЧУДИК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності правоохоронна діяльність, протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності

Ніна РОГАТИНСЬКА

Гарант ОП

Андрій ДЗЮРБЕЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія правоохоронних органів України»

Опис дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

Дисципліна «Історія правоохоронних органів України»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS -5	Галузь знань - 26 Цивільна безпека	Статус дисципліни (обов'язкова) Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 262 Правоохоронна діяльність	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекцій: <i>Денна – 32 год.</i> Практичні (семінари): <i>Денна – 14 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		СРС : <i>Денна - 95 год.</i> Індивідуальна робота – 3 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання І семестр – 8 з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю І семестр – іспит

1. Мета і завдання вивчення дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів України» є оволодіти необхідними знаннями для кращого пізнання сутності, функцій, основних напрямів діяльності соціального призначення правоохоронних органів, перспектив і можливостей їх розвитку, а також розвинути загальну державно-правову культуру студента.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

В результаті вивчення курсу «Історія держави і права України» студенти повинні:

- аналізувати основні етапи розвитку правоохоронних органів в Україні і провідних країнах Європи і США;
- знати структуру, організацію і основні напрямів діяльності правоохоронних органів в Україні і провідних країнах світу;
- вивчити нормативно-правових актів, що регламентують статус і функціонування правоохоронних органів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного оволодіння курсом «Історія правоохоронних органів України» студентам необхідно мати знання та набути вмінь та навичок з курсів: «Теорія держави і права», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія України», «Конституційне право України».

2.5. Результати навчання.

Студенти повинні знати:

- навчальний програмний матеріал з історії правоохоронних органів;
- історичні джерела та пам'ятки права, які містять дані про організацію і діяльність правоохоронних органів;
- основні закономірності та особливості генези і розвитку правоохоронних органів України і провідних світових держав.

Студенти повинні уміти:

- орієнтуватись у нормативному матеріалі, вміти знайти у кодексах, збірниках, хрестоматіях відповідний нормативний-правовий акт, наукову публікацію;
- навчитися аналітично мислити, самостійно систематизувати та узагальнювати матеріал зі історії правоохоронних органів;
- робити висновки, давати оцінки фактам і подіям, нормативним актам тощо;
- надавати характеристику роботі різних правоохоронних органів та її ефективності;
- вміти проводити порівняльний аналіз структури і діяльності різних правоохоронних органів України і світу.

2. Програма навчальної дисципліни **«Історія правоохоронних органів України»**

Змістовий модуль 1. Науково-методологічні засади курсу «Історія правоохоронних органів України». Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу.

Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.). Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.). Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів Темі 1 – 5.

Тема 1. Історія правоохоронних органів як навчальна дисципліна.

1. Історія правоохоронних органів в системі юридичних наук.
2. Предмет і функції історії правоохоронних органів.
3. Методологія та понятійний апарат навчального курсу.
4. Періодизація історії правоохоронних органів.

Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75,76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 2. Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу.

1. Держава та її інституції країн Стародавнього світу.
2. Зародження і особливості правоохоронних органів Стародавнього Сходу.
3. Виникнення та генеза правоохоронної системи Стародавньої Греції.
4. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.

Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 3. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.).

1. Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму.
2. Функціонування правоохоронних органів в Англії.
3. Система правоохоронних органів в середньовічній Франції.
4. Правоохоронні органи в Священній Римській імперії Германської нації.

Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 4. Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.).

1. Особливості державотворення у період Нового часу.
2. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX ст.
3. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції.
4. Формування централізованої системи правоохоронних органів Великобританії.
5. Створення системи правоохоронних органів США.
6. Становлення та розвиток правоохоронних органів в Російській імперії.

Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 5. Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.

1. *Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав.*
  2. *Системи правоохоронних органів країн романо-германського типу.*
  3. *Системи правоохоронних органів країн англо-американського типу права.*
  4. *Міжнародні організації у сфері правоохоронної діяльності.*
- Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 27, 29, 30, 31, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 53, 54, 66, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 85, 86, 94, 95, 96*

Змістовий модуль 2. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ Русь-України, Галицько-Волинської д-ви, ВКЛ та Речі Посполитої. Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX – поч. XX ст. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.). Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України.

Теми 6 – 16.

Тема 6. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ Русь-України, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої (к. IX – сер. XVII ст.).

1. Державні інституції на українських землях у період IX – сер. XVII ст.
  2. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ Русь-України, Галицько-Волинської д-ви.
  3. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи Київської Русі.
  4. Литовські статутути як база еволюції правоохоронної системи у Великому князівстві Литовському.
  5. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої.
- Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 7. Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави (сер. XVII - др. пол. XVIII ст.).

1. Державні інституції Запорізької Січі та України-Гетьманщини.
  2. Генеза правоохоронної системи Запорозької Січі.
  3. Правоохоронна системи Гетьманщини.
  4. Правоохоронні органи періоду Гетьманщини.
- Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 8-9. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX – поч. XX ст..

1. Державний механізм на українських землях у складі Російської імперії.
  2. Передумови та причини становлення системи органів правопорядку царизму.
  3. Становлення та генеза інституту прокуратури: особливості діяльності у дореформений та післяреформений періоди.
  4. Формування, генеза, етапи реформування органів поліції імперії.
  5. Політична поліція (жандармерія) Російської імперії: причини створення та діяльність.
- Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 10. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини: етапи та спроби реформ.

1. Особливості державного механізму на українських землях у складі Австрійської та Австро-Угорської імперій.

2. Передумови та причини становлення системи правоохоронних органів та особливості їх функціонування на західноукраїнських землях.

3. Функціонування прокуратура в Австрійській імперії.

4. Діяльність органів поліції в Австрійській імперії.

5. Особливості функціонування правоохоронних органів в умовах конституційної Австро-Угорської імперії.

Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 27, 29, 30, 31, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 53, 54, 66, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 11-12. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.).

1. Функціонування владних інституцій в умовах відродженої Української держави
  2. Причини становлення та характерні риси діяльності правоохоронних органів за доби УЦР («першої» УНР).
  3. Діяльність правоохоронних органів за доби Української держави (доба Гетьманату).
  4. Правоохоронні органи за доби Директорії («друга» УНР).
  5. Особливості функціонування системи правоохоронних органів ЗУНР.
- Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 27, 29, 30, 31, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 53, 54, 66, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 13-14. Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України.

1. Формування органів захисту більшовицького режиму.
  2. Особливості діяльності правоохоронних органів у період 1929 – 1939 рр. Надзвичайне законодавство в умовах великого терору.
  3. Генеза правоохоронних органів в роки війни та післявоєнний період.
  4. Зміни в системі правоохоронних органів у період десталінізації («відлиги») та застою.
  5. Функціонування правоохоронних органів у період перебудови.
- Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 27, 29, 30, 31, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 53, 54, 66, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 85, 86, 94, 95, 96

Тема 15-16. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України.

1. Генеза правоохоронних органів України 1991-2015 рр.
  2. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України у 2015 - 2020 рр.
  3. Національна поліція України як новітній правоохоронний орган.
  4. Трансформаційні процеси у прокуратурі України.
  5. Роль новоутвореної спеціалізованої антикорупційної прокуратури України у процесі забезпечення прав і свобод людини та громадянина.
  6. Напрямки реформування Служби безпеки України.
  7. Роль і місце національного антикорупційного бюро в системі правоохоронних органів незалежної України.
  8. Державне бюро розслідувань: особливості конституційно-правового статусу та перспективи діяльності.
  9. Функції та правові основи податкової міліції України.
- Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 27, 29, 30, 31, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 53, 54, 66, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 85, 86, 94, 95, 96.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
«Історія правоохоронних органів України»
(денна форма навчання)**

	Кількість годин				
	Лекції	Прак-тичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Науково-методологічні засади курсу «Історія правоохоронних органів України». Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.). Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.). Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів Темі 1 – 5.</i>					
<i>Тема 1. Історія правоохоронних органів України як навчальна дисципліна.</i>	2		10		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 2. Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу.</i>	2	1	10	1	Поточне опитування, тестування
<i>Тема 3. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.).</i>	2	1	10		Тестування
<i>Тема 4. Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.).</i>	2	1	10		Поточне опитування
<i>Тема 5. Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.</i>	2	2	10		Змістовий модуль 1
<i>Змістовий модуль 2. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ Русь-України, Галицько-Волинської д-ви, ВКЛ та Речі Посполитої. Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX – поч. XX ст. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.). Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України. Темі 6 – 15.</i>					

<i>Тема 6.</i> Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ Руси-України, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої (к. IX – сер. XVII ст.).	2	1	5		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 7.</i> Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави (сер. XVII - др. пол. XVIII ст.).	2	1	5	1	Тестування, Поточне опитування
<i>Тема 8-9.</i> Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX – поч. XX ст.	4	1	5		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 10.</i> Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини: етапи та спроби реформ.	2	1	5		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 11-12.</i> Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби	4	2	5	1	Змістовий модуль 2

відродженої Української держави (1917-1921 рр.).					
<i>Тема 13-14.</i> Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України.	4	2	10		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 15-16.</i> Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України.	4	2	10		Поточне опитування, тестування
Разом	32	14	95	3	

(Заочна форма навчання)

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
<p align="center"><i>Змістовий модуль 1. Науково-методологічні засади курсу «Історія правоохоронних органів України». Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.). Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – оч. XX ст.). Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів. Правоохоронні органи України: становлення. Історична генеза, етапи, особливості. Темі 1-2.</i></p>					
<i>Тема 1.</i> Правоохоронні органи стародавнього світу, епохи середньовіччя та нового часу. Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.	2		40		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 2.</i> Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ Русі-України, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої (к. IX – сер. XVII ст.).	2	1	30		
<i>Тема 3.</i> Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.).	2	1	30		Поточне опитування, тестування

Тема 4. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України	2	2	38		Поточне опитування, тестування
Разом	8	4	138		

5. Тематика проведення практичних занять з курсу «Історія правоохоронних органів України» Загальні методичні рекомендації

Вважаємо за доцільне запропонувати студентам ряд методичних порад, які б допомогли оперативному, а головне ефективно підготуватися до практичних занять, так і до тем, що винесені на самостійне опрацювання. Отже:

- студент повинен ознайомитись з методичними матеріалами до теми практичного заняття;
- вдумливо опрацювати рекомендовані джерела та літературу, пам'ятаючи про необхідність конспектування найважливіших фактів, положень, аргументів, дослівних виписок (цитат), тез, розширеного плану, анотації тощо;
- звертатися до словників та довідників, щоб не залишити поза увагою незнайомі поняття, термінологію, старанно працювати з примітками, коментарями, таблицями;
- приділяти значну увагу завершальному етапу підготовки до практичних занять-глибокому осмисленню опрацьованих джерел і літератури стосовно виділених у плані питань, співставленню концепції, позицій і точок зору різних авторів;
- формувати обґрунтовані висновки і узагальнення, запитання своїм колегам;
- виробляти вміння доводити свою точку зору, пов'язувати історичний досвід формування та розвитку систем правоохоронних органів із сучасними проблемами державного будівництва, реформування діючої системи правоохоронних органів.

Практичне заняття № 1

Тема. Історія правоохоронних органів як навчальна дисципліна. **Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього світу.....** (2 год.)

Мета: розкрити науково-методологічні засади курсу, висвітлити місце і роль дисципліни у підготовці правоохоронців та охарактеризувати особливості формування правоохоронних органів у державах Стародавнього світу.

Питання для обговорення:

1. Історія правоохоронних органів в системі юридичних наук. Предмет і функції історії правоохоронних органів.
2. Методологія та понятійний апарат навчального курсу. Періодизація історії правоохоронних органів
3. Держава та її інституції країн Стародавнього світу.
4. Зародження і особливості правоохоронних органів Стародавнього Сходу.
5. Виникнення та тенеза правоохоронної системи Стародавньої Греції.
6. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.

Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,66,67,72,73,74,75, 94, 95, 96.

Практичне заняття № 2

Тема. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.) та Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.). **Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів .....** (2 год.)

Мета: розкрити правоохоронні органи у період Середньовіччя та Нового часу,

висвітлити розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму.

2. Функціонування правоохоронних органів в Англії та Франції.

3. Правоохоронні органи в Священній Римській імперії Германської нації.

4. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX

ст.

5. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції та Великобританії. Створення системи правоохоронних органів США.

6. Системи правоохоронних органів країн романо-германського та англо-американського типу права..

7. Міжнародні організації у сфері правоохоронної діяльності.

Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 27, 29, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 51, 73, 74, 75, 76, 85, 86, 94, 95, 96.

Практичне заняття № 3

Тема. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ Русь- України, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої (к. IX – сер. XVII ст.) та відродженої середньовічної Української козацької держави (сер. XVII - др. пол. XVIII ст.).

Мета: охарактеризувати еволюцію правоохоронних органів на українських землях у період Середньовіччя та Нового часу.

Питання для обговорення:

1. Державні інституції на українських землях у період IX – сер. XVII ст.

2. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ Русь-України, Галицько-Волинської держави. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи Київської Русі.

3. Литовські статuti як база еволюції правоохоронної системи у Великому князівстві Литовському. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої.

4. Державні інституції Запорізької Січі та України-Гетьманщини.

5. Генеза правоохоронної системи Запорозької Січі.

6. Правоохоронна системи Гетьманщини.

Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 27, 29, 30, 31, 38, 39, 41, 42, 43, 66, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 85.

Практичне заняття № 4

Тема. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії, Австрії та Австро-Угорщини (XIX – поч. XX ст.) ..... 2 год.

Мета: охарактеризувати систему правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії, Австрії та Австро-Угорщини

Питання для обговорення:

1. Державний механізм на українських землях у складі Російської, Австрійської та Австро-Угорської імперії.

2. Передумови та причини становлення системи органів правопорядку царизму.

3. Становлення та генеза інституту прокуратури: особливості діяльності у дореформений та післяреформений періоди.

4. Формування, генеза, етапи реформування органів поліція імперії. Політична поліція (жандармерія) Російської імперії: причини створення та діяльність.

5. Передумови та причини становлення системи правоохоронних органів та особливості їх функціонування на західноукраїнських землях.

6. Функціонування прокуратура в Австрійській імперії.

7. Діяльність органів поліції в Австрійській імперії.

Література: 6, 7, 8, 17, 19, 27, 29, 30, 31, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 53, 54, 66, 74, 75, 76, 85, 86, 94, 95, 96.

Практичне заняття № 5

Тема. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.) ..... 2 год.

Мета: охарактеризувати розбудову національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави в період 1917-1921 рр.

Питання для обговорення:

1. Функціонування владних інституцій в умовах відродженої Української держави
  2. Причини становлення та характерні риси діяльності правоохоронних органів за доби УЦР («першої» УНР).
  3. Діяльність правоохоронних органів за доби Української держави (доба Гетьманату).
  4. Правоохоронні органи за доби Директорії («друга» УНР).
  5. Особливості функціонування системи правоохоронних органів ЗУНР.
- Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 19, 27, 29, 30, 31, 38, 39, 54, 66, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 85, 86, 94, 95, 96.

Практичне заняття № 6

Тема. Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України. Мета: охарактеризувати формування та генезу системи правоохоронних органів УРСР. **Питання для обговорення:**

1. Формування органів захисту більшовицького режиму.
2. Особливості діяльності правоохоронних органів у період 1929 – 1939 рр.

Надзвичайне законодавство в умовах великого терору.

3. Генеза правоохоронних органів в роки війни та післявоєнний період.
  4. Зміни в системі правоохоронних органів у період десталінізації («відлиги») та застою.
  5. Функціонування правоохоронних органів у період перебудови.
- Література:* 6,7,8,9,10,,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75, 76, 85, 86, 94, 95, 96.

Практичне заняття № 7

Тема. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України ..... 2 год.

Мета: охарактеризувати формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України.

Питання для обговорення:

1. Генеза правоохоронних органів України 1991-2015 рр.
2. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України у 2015 - 2023 рр.
3. Національна поліція України як новітній правоохоронний орган.
4. Трансформаційні процеси у прокуратурі України.
5. Роль новоутвореної спеціалізованої антикорупційної прокуратури України у процесі забезпечення прав і свобод людини та громадянина.
6. Напрямки реформування Служби безпеки України.
7. Роль і місце національного антикорупційного бюро в системі правоохоронних органів незалежної України.
8. Державне бюро розслідувань: особливості конституційно-правового статусу та перспективи діяльності.
9. Функції та правові основи податкової міліції України.

Література: 6,7,8,9,10,11,16,17,19,27,29,30,31,38,39,41,42,43,45,51,52,53,54,66,67,72,73,74,75,76, 85.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (далі - КПЗ) з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

КПЗ з дисципліни «Історія правоохоронних органів України» розбите на **варіанти**, кожен з яких включає **два завдання**, які, *по-перше*, охоплюють *тематичні блоки курсу (тобто, кожне завдання відповідає переліку тем, що передбачені відповідним заліковим модулем. Це в свою чергу забезпечує наскрізний контроль індивідуальної роботи студента на протязі вивчення дисципліни), відповідаючи заліковим модулям, по-друге*, передбачають *творчі завдання*:

- аналіз джерел права, нормативно-правовий актів з історії правоохоронних органів провідних країн світу та України;
- складання тематичного глосарію понять з історії правоохоронних органів провідних країн світу та України;
- складання розгорнутого плану відповіді із висновками до проблемних тем курсу;
- опрацювання окремих тематичних аспектів монографічної літератури з навчального курсу;
- складання тематичних схем, таблиць з розкриттям особливостей правоохоронних органів провідних країн світу та України.

Варіанти КПЗ з дисципліни «Історія правоохоронних органів України» (Зразок)

Варіант 1

1. Складіть розгорнутий план відповіді із висновками по проблемі: «Англо-американська модель поліційної діяльності».

2. Складіть тематичний глосарій історико-правових понять по темі 6.

(Детальніше розробку варіантів КПЗ див.: ЕНММ «Історія правоохоронних органів України».)

7. Самостійна робота з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

№ п/п	Тематика	Кіл-сть годин
1.	Предмет, мета, завдання, методи вивчення дисципліни. Місце і значення в системі юридичних дисциплін.	
2.	Періодизація навчального курсу. Навчальна історіографія.	
3.	Актуальні проблеми історії правоохоронних органів.	
4.	Загальносоціальні і формальноюридичні джерела правоохоронної діяльності.	
5.	Спроби відокремити правоохоронну діяльність від інших видів державної діяльності.	
6.	Створення перших підрозділів з правоохоронною функцією.	
7.	Особливості правоохоронних органів античного світу.	

8.	Виникнення правоохоронних органів на території України – у межах скіфської держави, міст-держав Північного Причорномор'я, Боспорського царства.	
9.	Нормативно-правові засади створення і функціонування правоохоронних органів у провідних країнах світу часів феодалізму. Правоохоронні органи періоду формування і функціонування абсолютних монархій.	
10.	Створення перших професійних правоохоронних, у тому числі, поліцейських формувань.	
11.	Особливості структури і компетенції правоохоронних органів європейських країн періоду феодалізму.	
12.	Правоохоронна діяльність на території України часів Київської Русі та на українських землях періоду іноземного панування XIV – XVII ст.	

13.	Правоохоронні органи періоду формування і функціонування абсолютних монархій.	
14.	Правове і ідеологічне підґрунтя існування і діяльності професійних правоохоронних формувань.	
15.	Правоохоронні системи провідних європейських країн (Англія, Франція Німеччина) – загальне і особливе.	
16.	Правоохоронні органи США.	
17.	Нормативно-правові засади створення правоохоронної системи.	
18.	Зміни в організації правоохоронних органів у зв'язку з входженням України до складу Російської імперії.	
19.	Поліція і інші правоохоронні органи часів кризи кріпосницького ладу і буржуазних реформ.	
20.	Особливе значення політичної поліції – III Відділення і жандармерія – нормативно-правові засади, структура, діяльність.	
21.	Центральні і місцеві поліцейські органи. Поліцейська реформа 1862 р.	
22.	Діяльність реформованої загальної і політичної поліції другої половини XIX ст.	
23.	Правоохоронні органи Східної Галичини та Закарпаття.	
24.	Правоохоронні системи провідних країн Європи та Північної Америки.	
25.	Поліція, та інші правоохоронні органи на українських землях в умовах воєнного стану 1914-1917 рр.	
26.	Реформи Тимчасового уряду у галузі правоохоронної діяльності внаслідок Лютневої революції.	
27.	Правоохоронна система УНР доби Центральної Ради.	
28.	Реформи правоохоронних органів часів гетьманату П. Скоропадського	
29.	Правоохоронні органи УНР періоду Директорії.	
30.	Спроби реформування правоохоронної системи ЗУНР.	
31.	Організація і діяльність правоохоронних органів радянської України.	
32.	Організація, правові засади функціонування і основні напрямки діяльності правоохоронних систем країн Європи і США.	
33.	Правоохоронні органи СРСР і УРСР у 1921 – на початку 30-х років.	
34.	Зміни в організації і діяльності у зв'язку з утвердженням тоталітарного ладу у 30-х роках.	
35.	Розбудова Радянської правоохоронної системи в Західних областях України 1939-1941 рр.	
36.	Правові засади і основні напрямки перебудови правоохоронної системи умовах воєнного стану 1941-1946 рр	В
37.	Правоохоронні органи УРСР у 1941 – 1945 рр.	

38.	Організація правоохоронної діяльності підрозділами ОУН-УПА.	
39.	Органи з підтримання правопорядку Німецької, Румунської окупаційної адміністрації (1943-1944 рр.).	
40.	Харківський і інші перші судові процеси над нацистськими злочинцями. Нюрнберзький та Токійський міжнародний трибунали.	
41.	Діяльність центру Симона Візенталя.	
42.	Організація і діяльність правоохоронних органів у повоєнні часи 1946 – 1953 рр.	
43.	Спроби десталінізації правоохоронної системи.	
44.	Правоохоронні органи у 60-х – 90-х роках. Спроби міжнародної інтеграції.	
45.	Правоохоронні органи у механізмі влади сучасних держав світу.. Міжнародні правоохоронні структури, правові засади створення і діяльності. Інтерпол – організація та діяльність.	
46.	Різні підходи щодо визначення функцій і компетентності.	
47.	Правоохоронні системи Великобританії.	
48.	Правоохоронні системи Франції.	

49.	Правоохоронні системи Німеччини.	
50.	Правоохоронні системи США.	
	Разом	95
	8. Тренінг з дисципліни	
	Порядок проведення і тематика тренінгу з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»	
	<p><i>По-перше</i>, одним з ключових завдань курсу є оволодіння студентами навиками аналізу нормативно-правових актів, що регулюють сферуправоохоронних систем країн світу та України;</p> <p><i>По-друге</i>, на тренінги студентам винесено ситуаційні задачі з основних джерел історії правоохоронних органів.</p> <p style="text-align: center;">Тематика завдань на тренінг з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»</p> <p>1. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за статтями Руської Правди): “Чоловік звернувся до церковного суду з проханням розлучитися, мотивуючи своє звернення тим, що його дружина кілька разів без його дозволу ходила на бенкети і додому поверталась”. <i>Чи міг суд задовольнити такий позов?</i></p> <p>2. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за “Правами.....” 1743 р.): “Особа, захищаючи себе під час бійки з п'яною особою, завдала сильних ударів нападникові, внаслідок чого останній помер”. <i>Як у такому випадку має вчинити суд: засудити чи виправдати підозрюваного?</i></p> <p>3. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за статтями Руської Правди): “Тіун М., померши, не залишив заповіту для своїх дітей, народжених від рабині”. <i>Чи могли отримати спадок за законом?</i></p> <p>4. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за статтями Руської Правди): “Суд виніс вирок смердові в розмірі 40 гривень за відрубаний палець, кваліфікувавши злочин за статтею 5 Руської Правди”. <i>Чи вірна кваліфікація злочину?</i></p> <p>5. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за “Правами.....” 1743 р.): “Шляхтич удень проник на територію князівського палацу і викрав золоті речі на суму 2 рублів. Під час спроби втекти з місця крадіжки злодій був затриманий і переданий до суду. У судовому засіданні з'ясувалося. Що злодій вже один раз затримувався за крадіжку майна у шляхтича Ю. суд ухвалив рішення відрізати підсудному вухо”. <i>Чи вірно вчинив суддя?</i></p> <p>6. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за “Правами.....” 1743 р.): “Чиншовий селянин М., поникнувши в церкву для здійснення крадіжки, наразився на опір з боку священика, який на той момент там перебував. У результаті інциденту духовній особі було завдано побоїв. Суд визнав вину селянина М. і засудив його до смертної кари”. <i>Чи законне рішення ухвалив суд. Якщо ні, то як мав відповідати підсудний?</i></p> <p style="text-align: center;">(Детальніше розробку завдань на тренінги див.: ЕНММ</p>	

«Історія правоохоронних органів України».

Разом

6

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни *“Історія правоохоронних органів України”* використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПІЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- есе;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Історія правоохоронних органів України” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20%	20 %	20 %	40 %	100 %
1. Усне опитування під час заняття (8 тем по 5 б. = 40 б.) 2. Письмова робота = 60 б.	1. Усне опитування під час заняття (10 тем по 5 балів = 50 б.) 2. Письмова робота = 50 б.	1. Написання КПЗ на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 б. 2. Захист КПЗ = 30 б. 3. Активна участь у тренінгах, презентації та самопрезентації = 20 б.	1. Теоретичні питання (2 пит. по 30 б.) – макс. 60 б. 2. Тестові завдання (5 тестів по 4 б.) – макс. 20 б. 3. Сутність поняття, терміну (2 по 10 б.) – макс. 20 б.	

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECES
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-S05.	1-16
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office).	1-16

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ
з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Акт проголошення незалежності України. Відомості Верховної Ради України. 1991. №38. Ст. 502.
3. Декларація про державний суверенітет України. Відомості Верховної Ради України. 1990. №31. Ст. 429.
4. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави: Закон України від 19.06.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 46. Ст. 366.
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України : від 23.12.1993 р., № 3781. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 11. Ст. 50.
6. Про міліцію. Закон України від 20.12.1990. Відомості Верховної Ради, 1991. №4. Ст. 20.
7. Про Національне центральне бюро Інтерполу. Постанова Кабінету Міністрів України №220 від 25 березня 1993 року.
8. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.
9. Про нотаріат: Закон України від 2.09.1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1993. №39. Ст. 241.
10. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 2-3. Ст. 12.
11. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 382.
12. Історія держави і права України: підруч. / за ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. [у 2-х т.]. Т. І. К. 2003.
13. *Історія правоохоронних органів України : Підручник / С. В. Банах, А. В. Грубінко, В. В. Савенко. В. З. Ухач. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 232 с.*
14. *Історія органів внутрішніх справ. Навчальні матеріали до спецкурсу.* Кіровоград, 2019. 236 с.
15. *Історія держави і права України.* Академ. курс: У 2-х т. / За ред. В.Я. Тація і А.Й. Рогожина. К. 2000.
16. Бандурка О.М., Греченко В.А., Ярмиш О.Н. *Поліція в Україні: історико-правове дослідження (початок ХУІІІ ст. – 1917 р.):* Х.:Золота миля, 2012. 616 с.
17. Бойко І.Й., Тищик Б.Й. *Історія держави і права України. Навчальний посібник.* Львів, 2016.
18. Бандурка О. М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: Науково практичний посібник. Харків: Основа, 2018.
19. Білас І.Г. Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953: Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: У 2 кн. Кн.1. К.:Либідь. Військо України, 1994. 432 с.; Кн.2. 688 с.

20. Боняк В.О. Становлення та розвиток правоохоронних органів України: історико-правовий аспект. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові підходи дослідження: міжкафедральний «круглий стіл» (м. Харків, 23 жовтня 2012 р.) / за ред. д. ю. н., доц. В.О. Серьогіна. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, ООО Рейтинг, 2012. 123 с.

21. Бондаренко О.С., Литвиненко Т.О. Історичний розвиток правоохоронних органів: досвід США, Великобританії та України. *Молодий вчений*. 2018. № 10(62). С. 216-222.

22. Білявська О. Реформи правоохоронних органів Києва в умовах зростання революційного та національного рухів у пореформенний період др. пол. XIX - поч. XX ст. URL: http://history-pages.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/41_5_Biliavska.pdf (дата звернення 12.09.2020 р.).

23. Басараб Р. Історично-правовий аналіз виникнення посади Генерального прокурора України. *Публічне право*. 2014. № 2(14). С. 142-143.

24. Бедрій М.М. Історико-правовий огляд джерел права Київської Русі. *Молодий вчений*. 2014.

№ 8 (11).

25. Головка О.М., Ярмиш О.Н. Жандармерія в Російській імперії. URL. Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2005. 672 с.

26. Гринюк В.О. Історико-правовий аналіз становлення та розвитку функцій обвинувачення у вітчизняному кримінальному судочинстві X – XIX століття. *Європейські перспективи*. 2017. № 1.

27. Грицаєнко Л.Р. Історико-правові витоки інституту прокуратури в Україні. *Вісник прокуратури*. 2008. № 2 (80).

28. Добровольський Д.М. Незалежність як засада організації та діяльності органів прокуратури: дис. ... к. ю. н.: 12.00.10 – судоустрій, прокуратура та адвокатура. Одеса. 2016.

29. *Історія правоохоронних органів України* : Підручник / С.В. Банах, А.В. Грубінко, В.В. Савенко, В.З. Ухач. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 232 с.

30. Іванова В. М. *Історія держави і права України: Підручник*. Київ: МАУП, 2007. 552 с.

31. ІДПУ. У 2-х т. Т. 2. За ред В.Я. Тація. АПН України. Нац. Юрид. Акад. України ім. Ярослава Мудрого. К., 2003. С. 24-25.

32. Історія органів прокуратури України. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/prokurytura/490-naglyad/9550-14----.html> (дата звернення 21.11.2019 р.).

33. Єднак В.М. Історичний розвиток реформування системи правоохоронних органів в Україні (з давніх часів до утворення СРСР). *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Випуск 2(23). Том 3. С. 3-6.

34. Жувака С. Прокурорський нагляд у кримінальному судочинстві на теренах України в складі російської імперії (друга половина XIX століття). *Eurasian Academic Research Journal*. 2020.

№ 1(07).

35. Жувака С.О. *Історико-правовий аналіз розвитку функцій прокуратури України*: автореф. дис. ... к. ю. н.: 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Київ: [б.в.], 2019.

36. Кумейко А. В. Історико-правовий аналіз становлення, розвитку та організації суб'єктів протидії злочинності. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 1(7), 2019. С. 67-70.

37. Кравчук В.М. *Інституційно-правовий аспект функціонування прокуратури України як органу державної влади*: моногр. Тернопіль: ТзОВ «Тернограф», 2013.

39. Клочков В.І. *Історія прокуратури*: монографія. Київ, 2004.

40. Курбатова І. Становлення та розвиток органів прокуратури на теренах

України: історико- правовий аспект. *National law journal: theory and practice*. 2019. № 3.

41. Курбатова І. Становлення та розвиток органів прокуратури на теренах України: історико- правовий аспект. *National law journal: theory and practice*. 2019. № 3.

42. Басараб Р. Історично-правовий аналіз виникнення посади Генерального прокурора України. *Публічне право*. 2014. № 2(14).

43. Кашарський Ф.В. Організаційно-правові засади діяльності прокуратури в українських губерніях Російської імперії у другій половині XIX – на початку XX ст.: автореф. дис. ... к. ю. н.:

12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень. Харків: [б.в.], 2019.

44. Кузьминець О., Калиновський В., Дігтяр П. *Історія держави і права України. Навчальний посібник*. К., 2009.

45. Клочков В.Г. *Історія прокуратури України*. К., 2002.

46. Лукашевич В.Г. *Правоохоронна діяльність ОВС. Вступ до спеціальності: Навчальний посібник*. Запоріжжя: ЗЮІ МВС України, 1998.

47. Литвак О.М. *Функції прокуратури України : [навч.-метод. посіб.]*. Хмельницький : ХІРУП, 1998. С. 167.

48. Лакизюк В. П., Михайленко О.Р. Прокуратура України: витоки, розвиток, персоналії та правове регулювання. *Вісник прокуратури*. 2000. № 2. С. 34-42.
49. Музиченко П. *Історія держави і права України. Навчальний посібник*. К., 2009.
50. Миколенко В.А. Історико-правові аспекти становлення та розвитку прокуратури України. *Порівняльно-аналітичне право. Електронний науковий журнал*. 2017. № 1.
51. Малюга В.І. Принципи організації та діяльності прокуратури України: дис. ... к. ю. н.: спец. 12.00.10. Київ, 2002.
52. Михайленко О.Р. *Прокуратура України: підручник*. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 336 с.
53. Мавдрик М.Я. Становлення та розвиток прокуратури України як інституту захисту прав і свобод людини і громадянина. *Вісник Харківського університету внутрішніх справ*. 2021. № 3 (58).
54. *Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т.* К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. Т. I. Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. 1232 с.; 2005. Т. II. Права людини у контексті поліцейської діяльності. 1224 с.; 2006. Т. III. Поліцейський менеджмент історія та сучасність 1192 с. К.: Атіка, 2007. 968 с. Т IV. Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі засади поліцейської діяльності; 2009. 1008 с. Т. V. Кримінально-процесуальна та криміналістична діяльність поліцейських організацій; 2010. Т. VI. Розвідувальна діяльність поліції. 1100 с. С. 478; 2011. Т. VII. Адміністративно-правове забезпечення поліцейської діяльності. 1120 с.; Т. VIII «Інформаційно-аналітична, освітня та наукова діяльність, психологічні засади поліцейської служби; міжнародне співробітництво».
55. Назарук О. Підтримання публічного обвинувачення в суді – конституційна функція органів прокуратури України. *Історико-правовий часопис*. 2016. № 2(8).
56. Наулік Н.С. Прокуратура України як інститут системи захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави: історія розвитку. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Вип. 1.
57. Орлик Д. П. Історичний аналіз розвитку положень, які регламентують статус прокурора в кримінальному процесі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. 2014. Вип. 6-1. Т. 4.
58. Проневич О.С. Організаційно-правові засади діяльності поліції (міліції) Німеччини, Польщі та України порівняльно-правовий аналіз: монографія. Харків : Ніка Нова, 2011. 509 с.
59. Петровський В.М. Становлення та розвиток міської поліції Російської імперії у другій половині XVIII - на початку ХХ ст. (на матеріалах Одеси): автореф. дис. ... к.ю.н. Одеса: [б.м.]. 19 с.
60. Петровський В.М. Формування міської поліції в Російській імперії наприкінці XVIII - на початку ХІХ ст. *Південноукраїнський правничий часопис: Науковий журнал*. Одеса. 2006. № 1. С. 207-210.
61. Петровський В.М. Функції міської поліції по забезпеченню митних таїнших правил торгової діяльності у містах за Статутом благочиння 1782 року. *Митна справа*. 2006. № 3. С. 59-63.
62. Петровский В.М. Этапы формирования розыскных функций городской полиции в Российской империи. *Актуальні проблеми держави і права: Зб. наук, праць*. Одеса: Юридична література, 2006. Вип. 28. С. 243-246.
63. Петровський В.М. Християнські засади в діяльності міської поліції

Російської імперії у другій половині XVIII ст. *Право, держава, духовність: шляхи розвитку та взаємодії*: Тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. ОНЮА «Право, держава, духовність: шляхи розвитку та взаємодії» (3 вересня 2006 р., м. Одеса). Одеса: Фенікс, 2006. С. 286-288.

64. Ротнова І.Б. Історико-правові аспекти визнання прокурора суб'єктом кримінального провадження. *Юридичний вісник*. 2019. № 1(18).

65. Рогатюк І.В. *Обвинувачення у кримінальному процесі України*: монографія. Київ: Атіка, 2017. С. 13.

66. Римарчук Г. С., Сорока С.О. Історико-правовий аналіз спростування підозри (обвинувачення) в контексті реалізації функції захисту у кримінальному провадженні. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/31531/1/74-449-454.pdf> (дата звернення 23.11.2019 р.).

67. Сапін О.В. Прокурор у кримінальному провадженні з перегляду судових рішень: дис к. ю. н.: 12.00.09. Київ, 2012.

68. Protosovitska Lyubov S. History of State and Law of Ukraine: [textbook in diagrams]. National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Kyiv: O.V. Yamchynsky, 2019. 359 p.
69. Skoropadsky. Comparative and analytical law is an electronic scientific professional publication of the Faculty of Law of Uzhhorod National University. 2020. № 4. Pp. 21-27.
70. Сухонос В. Щодо становлення органів обвинувачення. *Право України*. 2001. № 5. С. 119-120.
71. Свербигуз В. *Старосвітське панство*. Варшава. 1999. 217 с.
72. Сухонос В.В. Прокуратура в механізмі Української держави: проблеми теорії та практики: автореф. дис. ... д. ю. н.: 12.00.10 - судоустрій; прокуратура та адвокатура. Одеса: [б.в.], 2009.
73. Сухонос В.В. *Прокуратура в системі державних органів України: теоретичний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку*: монографія. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008.
74. Сірий М. Не «око государеве», а захисник публічного інтересу. Сучасні перспективи реформи прокуратури. *Дзеркало тижня*. 2009. № 18 (746). 22 – 29 травня.
75. Сокальська О.В. Судоустрій та судочинство в Україні (XVI – початок XVII ст.): дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00 01. Київ, 2006.
76. Твердохліб М.Г. Історико-правові витоки участі прокурора у кримінальному провадженні в на українських землях. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 32. Т. 3.
77. Тагієв С.Р. Генезис та становлення інституту негласних слідчих (розшукових) дій. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2015. Вип. 2. С. 295-303.
78. Ухач В.З. Історія держави і права України (конспекти лекцій). Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2021. 378 с.
79. Ухач В. Жандармерія – політична поліція Російської імперії в XIX поч. XX ст.: організаційно-правові аспекти становлення та діяльності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. Вип. 2 (26). (0,5 др. арк.).
80. Ухач В. З. Жандармерія в імперії Габсбургів: нормативно-правове забезпечення, організаційна структура, діяльність. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. Вип. 3 (27).
81. Ukhach V. Z. Formation and genesis of state-building ideas of the Ukrainian nationalist leadership in 1940-1950 of the XX century. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series. Legal sciences* 2013. № 4.
82. Ukhach Vasil. Special detachments of the Ukrainian liberation movement in 1944-1949: visions of modern scholars. *International Scientific Conference Scientific Development of New Eastern Europe: Conference Proceedings, Part I, April 6, 2019*. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 216 pages. P. 188-191.
83. Хамула П. Особливості становлення та розвитку правоохоронних органів на території України: історичний аспект. *Віче*. 2015. № 4. С. 28-31.
84. Холод Ю.А. Організація поліцейського апарату в Україні в другій половині XIX ст. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених*. Вип. 1: Матеріали наукової конференції молодих вчених Університету внутрішніх справ.

Харків: Ун-т внутрішніх справ. С. 5-6.

85. Холод Ю.А. Загальна поліція в Україні в кінці XVIII – першій половині XIX ст. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених: Зб. наукових праць*. Вип. 3-4. Харків: Ун-т внутрішніх справ, Основа. С. 236-238.

86. Холод Ю.А. Регламентація поліцейських заходів за законодавством Російської імперії другої половини XIX ст. *Вісник Університету внутрішніх справ*. 2000. Вип. № 11. С. 197-200.

87. Холод Ю.А. Поліцейське право Російської імперії. *Вісник Університету внутрішніх справ*. 2000. Вип. № 12. С. 182-187.

88. Холод Ю.А. Загальна поліція Російської імперії в Україні в 1862-1905 рр.: автореф. дис. ...к.ю.н. Харків: [б.м.]. 2001. 19 с.

89. Хрестоматія з історії держави і права України: У 2-х т.: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти. Вид. 2-ге, перероб. і доп.: Том 1: З найдавніших часів до початку XX ст.. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 472 с.

90. Хрестоматія з історії держави і права України: У 2-х т.: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти. Вид. 2-ге, перероб. і доп.: Том 2: Лютий 1917 р. 1996 р. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 728 с.

91. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. Том I: Навч. посіб. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 2 т. К.: Ін Юре. 1998. 504 с.
92. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. Том II: Навч. посіб. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 2 т. К.: Ін Юре. 1998. 608 с.
93. Хамула П. Особливості становлення та розвитку правоохоронних органів на території України: історичний аспект. *Віче*. 2015. № 4.
94. Чисніков В.М. Сискна поліція в Україні за часів Російської імперії (1880–1917 рр.): історико-правове дослідження: автореф. дис. ... д.ю.н. Харків, 2018. 43 с.
95. Чисніков В.М. *Сискна поліція на Україні за часів Російської імперії (1880–1917 рр.): історико-правове дослідження*: монографія: у 2-х кн. Кн. II. Харків: Мачулін, 2014. 624 с.
96. Чисніков В.М. *Сискна поліція на Україні за часів Російської імперії (1880–1917 рр.): історико-правове дослідження*. Кн. 1. Документи і матеріали: навч. посіб. Державний науково-дослідний інститут МВС України; Українська секція міжнародної поліцейської асоціації. Київ: Ніка Нова, 2011. 939 с.
97. Чисніков В.М. Таємна агентура сискної поліції Російської імперії: нормативно-правове регулювання. *Наука і правоохорона*. 2012. № 2 (16). С. 216–221.
98. Чисніков В.М. Сискна поліція в Україні за часів Російської імперії (1880–1917 рр.): бібліографічний аспект. *Наука і правоохорона*. 2017. № 1. С. 323–329.
99. Шестопалов Р. Історичні передумови становлення та розвитку правозахисної діяльності органів прокуратури України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2.
100. Щербина І. В. Історичні етапи становлення розвитку прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні оперативно-розшукової діяльності органами національної поліції України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія. Право*. 2015. Випуск 34-2.
101. Юрій В.А. Організаційно-правові основи становлення органів політичної поліції Російської імперії та їх функціонування в м. Одесі (перша половина ХІХ ст.). *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 3. С. 196-199.
102. Яремко К. Політична поліція Російської імперії другої половини ХІХ-початку ХХ ст. в сучасній російській історіографії. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Історичні науки*. 2015. № 5. С. 157-163.